

Bilboko Burtsaren oraina eta geroa

Alfonso Basagoiti Zabala

Nire ustez Bilboko Burtsari buruzko gai hau eremu zabalagoan kokatu behar da, Euskadiko Finantza-Merkatuan hain zuzen, nahiz eta Bilbok —finantzagune denez— eta bere Burtsak izan in-darrik handiena Merkatu horretan.

Hori horrela, hain ezagunak ez diren baina garrantzi handia duten alderdi batzu erabiliko ditut aurrena, gure Elkarteko finantz mundua osotzen bait dute beroriek, eta ekonomiaren garapen hobe-bea lortzeko laguntza bait dira. Alderdi horietan aspalditik dihardu lanean gure Jaurlaritzak:

1. Lehenen, agian gutxien ezagutua den Erakundeari buruz hitz egingo dut, Bankuarteke Kitapiderako Etxeari buruz (“Cámara de Compensación Bancaria”z alegia).

Denok dakigu gutxi gorabehera zer den Kitapiderako Etxea, arlo jakinen batetan diharduen edozein Finantz Erakunderen kargura igorpendutako edo alde jaulkitako edozein motatako agirien truke eta kitapen tokia.

Gaur egun gure Elkartean Bilbo, Donostia eta Gasteizko Etxeak ditugu, bakoitzak bere kabuz diharduela eta euren artean agiriak trukutzen dituztela.

Ahaleginak egiten ari gara banku agiriatarako Kitapiderako Etxe bat bakarra sortzeko Euskadi guztirako, Bilbon, nahiz eta Estatuaren 1987ko Dekretu bat egon, gure ustez gure aginpideak murrizten dituen eta Konstituzio kontraktotzat dugulako aurkako errekurtsua egin erazi diguna.

Banco de España-k Madrilen batu nahi ditu elkartruke hauek denak. Horri begira kontutan izan behar da lehenik eta behin, egiten diren kontabilizazioetako %90 Autonomi Elkarteko bertako diru-etxeek eginak direla eta %10 besterik ez dela gure Elkartetik kanpoko bulegoekin egiten den kitapen kopurua.

Euskadin informatika sistema bakarra jartzea —Bilbon bada horrelako zerbait—, ekonomi onurarako izango litzateke, edozein gora beheraren irtenbidea ahalbidetuko luke eta gure artean aspaldikoa den erakundeari eutsiko lioke.

Banco de España-k gure asmoak ulertuko eta irtenbidea iritsiko dugulakoan gaude.

2. Bigarren, interesgarria iruditzen zait Eusko Jaurlaritzaren Herri-Zor Jaulkipenez aritzea ("Emisiones de Deuda Pública") izan ere, geure Autonomi Elkarte hau bait da, zorra Finantz Aktibo bidez eta ez bestela, maileguzko eragiketa bitartez, egiten duen bakarra. Horrela eginda kostu hobeak lortu ezezik bertoko Zor-merkatua sortzea du helburu, Bilboko Burtsaren inguruan, Jaurlaritzak duen Kontrakontuko Bazkuneaz.

1988ko amaieran Euskadiko Herri-Zorreko 55.000 milioi pta. baino gehiago zebilen Merkatuan zabalduta eta ekoizpena —Eusko Bonoa—, guztiz finkatuta, balioetsita eta onartuta zegoen, batez ere norbanakoen ekonomietan.

Zorren oraingo hainbateko honek Aldundiek eta beste zenbait Herri-Erakundek jaulkitakoekin batera, bide eman behar liguke Bilboko Burtsaren kontuko oharterazpen-Merkatua antolatzeko. Baina eragozpen txiki bat daukagu eta Banco de Españarekin garbitu nahian gabiltza. Oztopo hori honetan datza, hots, berrerosteko itunaz egindako gure Zorraren lagapenak koefizientea dakarrela eta horrelakorik ez dela gertatzen estatuarenarekin, koefiziente horiek kontuko oharterazpenetarako Egoitzan sartuta egonez gero.

3. Hirugarren, adierazpen labur bat gure kutxen batzea dela eta.

Inorenak diren 1.300.000 milioitako baliabideak dituzten sei Erakunde horiek, gizartearekin halako zerikusia dutenak gainera, Aurrezki Kutxak alegia, gure garapenerako beharrezkoak direla uste izan dugu beti.

Horregatik esan dugu behin eta berriz sendotu egin behar direla eta handitzea oinarritzotzat jotzen dugula. Baina horretan egi-ten ari den aurrerapen eskasa kezkarria da guretzat; are kezka-riagoa Mc Kinsey txostena irakurri ondoren, gure Kutxetan antz ematen diren ahuleziak agirian jarri ditu eta. Ahulezi horiek beste Erakunde askorenak bezalakoak badira ere, argi dagoela uste dugu datozen urteotan aurrera lasai Finantz Erakunde puntakoena eta sendoenak egingo dutela. Eta gure sei Aurrezki Kutxak horien artean izatea nahi dugu.

Baturik banatuta baino hobeto ibiliko direlakoan gaude eta horretarako irudimenez, eskuzabaltasunez eta kemenez jokatu beharra dago.

4. Euskadiko Elkarrekiko Garantia Elkargoaren alde jarraitzen dugu. Kaudimenari eta bazkide kopuruari dagokienez, arlo horretan ez da horrelako beste Bazkunik. Euskal Autonomi Elkar-teak 1.100 milioi pta. baino gehiago eman dizkio Elkargo horri, zerbitzurik egokienak preziorik onenetan eskaini ahal izan ditzan, batez ere enpresa txikientzako, hauek bait dira finantzei buruzko ezagupen eta negoziatzeko ahalmen-beharrik handiena dutenak.

Orain bertan 1.700 enpresa baino gehiagori eman zaie E.G.E.-ren berme bidez lortutako 11.000 milioi pta.ko mailegua. Mailegu horiek eskuarki bost urte baino epe luzeagokoak dira eta horrela izatea ekonomi eta dirubide segurantza da.

5. Eta azkenik idazlan honen gaia: Bilboko Burtsa.

Gure inguruan eta orain, Bilboko Burtsaren geroko egoera ga-rarrantzi osoa lortzen ari da komunikazio bideen artean eta garrantzi horretaz jabetzen ari dira bai hiritarrak, bai Agintariak. Bilbo izan-gu litzateke Euskadiko finantzagune nagusia.

Gaurreguneko egoeran, zenbait arrazoiengatik, eskaintza mu-ritza da, gero eta murriztagoa gainera eta horregatik gure Erakun-de honek gero eta partaidetza txikiagoa du Estatuko balore-nego-zio osoan.

Hori abiapuntua, laster Balore-Merkatua arautzeko Legea eza-riko da eta horrek Burtsaren negozioaren planteamenduak erabat

aldatuko ditu. Besteak beste, "parquet"ak kendu egingo dira ia erabat, oraingo burtsariak banketxetan sartuko dira, merkatua etengabekoa izango da eta eragiketa guztiak informatika bidezkoak. Planteamendu honek arazo batzu sortuko ditu, baina baita aukera berri ederrak ekarri ere Bilboko Burtsari. Zerbitzuak hobetuko bait ditu eta Estatuko merkatuetara, eta seguru asko estatuartekoetara ere bai geroago, iristeko aukera berdina eskainiko bait du.

Onartutako Legeak, beraz, Espainiako Burtsetako gaur eguneko ereduaren aldaketa handia dakar eta, nahiz eta batetik anglo-sajoniar ereduaren antzekoa izan nahi —profesionalizazio hobegoaren eta, itxuraz behintzat, ekintzetarako askatasun handiagoaren bila bait dabil—, bestetik arauak garatzeko aukera zabala uzten du. Aukera horren arabera izango dira, zati handi batean, Merkatu berrien posibilitateak eta iharduera.

Hori horrela, oraindik indartzeko dago gehiegizkoa den araudia, geroko Merkatu horretako alde guztien honakoak zehaztuko dituena: egitura, legezko era, kapital kopurua, jokaera arauak, ikuskaritza, zigorrak etab. Legearen hasieran estutasuna eta koloka badugu, egiten ari den araudiak bide eta posibilitate berriak dakarzikie gurea bezalako Burtsa txikiei.

Arazo honek duen garrantzia kontutan, Euskal Herri-Administrazioak hasieratik arretaz eta kezkaz hartu ditu Lege Aurregiasmoak.

Arretaz, beti izan bait gara Burtsaren ihardueraren aldaketa sakon baten aldekoak. Kezkaz, Bostgarren Burtsaren bitarteko elkarloturak Bilboko Burtsari ekar diezaiokeen ondorengoagatik eta batez ere erakunde horretan edo erakunde horretako burtsariekin diharduten 130 familiei.

Bilboko Burtsak gaur egun Estatuko balore-negozio guztiko %7a du (errenta finkoa barne dela). Hainbateko hori oso txikia da Madril eta Bartzelonako Burtsen aldean eta baita orain urte batzu berak zuenaren aldean ere. Horren arrazoia hau da: Estatu guztietako kapital-buruek dena erdigunera eramateko duten joera, hemengo kasuan Madriler. Erdigune horretan batu dira atzeritarren Banku eta Bazkun asko. Hauek eske-eskaintzaren alde gogor jarri dira, azken urteotan batez ere, eta inguruetako Burtsei zenbait eragiketatarako bidea itxi diete.

Hori dela eta, gure kezkarik handiena ez da izan Burtsaren iraupena bakarrik, baizik eta Merkatua bideratzea, gure parketean ahalik eta eragiketa gehien egin daitezela nahi dugu eta.

Euskal Herrian kokatutako Finantz Erakunde garrantzitsuenei sarritan eskatu zaie Bilboko Burtsan egiteko euren eragiketak eskaintza murrizketa hori apurtzeko. Eskaera horiek izan dute erantzuna eta negoziok hobera jo du.

Halaber, Bilboko Burtsarekin bat, Burtsako bazkune berriak egin daitezten ahalegindu gara, honelako hauek —gure Elkartean eratuak edo sortuak badira behintzat—, Madrilgo Burtsan bakarrik sar ez daitezten. Baina Legearen indarrean sartzea Autonomi Estatutuan jasotako aginpideen kalterako izanez gain (Konstituzio-aurkakotasun errekurtsua sartzera behartu gaitu), aurrean, geure gustoz zein derrigorturik, dugun errealitate berriari egokitzeko ekintzak antolatzea bultzatzen gaitu nahitaez.

Berriro ere esango dut, Legeak dakarren ekinbide berriak ez liokeela sortu behar, gure ustez, galerarik gure Burtsari; alderantziz, elkarloturaz sortuko den Merkatu bakar horren bitartez Euskadin diharduten burtsari guztien jarreraz baliatzeko aukera eskaintzen duela. Aukera hau garrantzi handikoa da gure Burtsa lehen izan zuen mailan kokatzeko, azken urteetan eskaintzaren eskasiagatik Madrilgo Burtsara bideratua zegoen eta.

Elkarlotura honek bai kantitatez eta bai kalitatez garrantzitsua den baina orain bere ez duen balore-kopurua heltzeko bide izan behar du Bilboko Burtsarentzat. Horrela, gure parketak jasan ohi duen eskaintza-eskasia ezabatu egin behar litzateke eta hala gure herriko diru-eraketek beste Burtsetatik egiten dieten arreta bera hemendik egiterik izango litzateke.

Horretarako oinarrizkoa da profesionaltasun handiagoa eta dirubide eta aholku zerbitzu gehiago, diru-erartzailerek —batez ere norbanakoek— Bilbon eskainiko den Balore-Merkatura joateko bidea izan dezaten.

Eskaintza hori orain arte baino serio kiago egingo da eta, horrela, Burtsari buruz zabaldua dagoen eritzia —zortea edo loteria dela, alegia— piskanaka galdu. Horretarako laguntza bikaina izango da argibide mugatuaren erabilpenaren kontrola, horren bidez benetako ustearekin eta pertsona guztiek lor dezaketen informazioarekin ados ez dauden salneurrien erabilpena alderatzen dela.

Laburbilduz, gure gaitasuna hobetu egin behar dugula, Madrilgo Burtsak egiten eta egingo digun kompetentziari begira ezezik, Estatuarteko Merkatuetako eragiketagileenari begira ere bai. Ez dugu esan nahi Burtsa jakin baten bidez aritu behar denik, baizik eta gure inguruan kokatutako eragiketagileen bidez. Hauek diru-*-ezargileak* geroan Espainiako Merkatuko baloreetara eta baita kanpoko Merkatuetakoetara erakarri behar lituzkete.

Gure Jaurlaritza Burtsa berriarentzako dirulaguntza sorta prestatzen ari da. Laguntza horietako batzu ezagunak dira, hor dugu oraingo etxea erosteko eskaintza, horretarako 1988ko Aurrekontuetako diruak erabiliko direla eta 1989ko beste batzu ere bai.

Badira, bestalde, gure Herrian Finantz Erakunde behar bezain sendoak eta negozio-kopuru handikoak, Burtsa-Bazkune berrian parte hartu behar dutenak, ez soilik laguntza sinbolikoa edo soziala emanaz, baizik eta negozio eta diru-errentabilitate oso batean oinarrituta.

Gainera ez dugu ahaztu behar Burtsa enpresei dirulaguntza emateko dela batez ere eta gure kasuan Euskadiko enpresei bereziki.

Herriogasun eta Dirubideetarako Sailekoen ustez Eusko Jaurlaritzaren dirulaguntzak, norbanakakoen eta Erakunde Pribatu-*-tuen* laguntzarekin bat, gure Burtsari jarraipen bidea eman behar dio. Baina ez dugu ahaztu behar Burtsa ez dela gauza abstraktua; merkatu bat izan behar duela atzean, hemen sortutako eta hemen ihardungo duen negozioa zerbitzu-kalitate ona baino hobea lortzea helburu duela. Hortik gainerako guztia eutsi ezinezko ekin-*-asmoa* besterik ez da.

Laburbilduz, eta oraintxe amaituko dut, ez naiz ari itxura huts-*-eko* zerbaitetaz, baizik eta egin daitekeen eta egin behar den zeredozertaz. Gogora dezagun gure arbasoek, duela ia ehun urte Finantzagune hau ezerezetik sortzeko egin zituzten adimen-ahale-*-gin* eta lanak eta behar izan zuten kemena eta beren ekintzarekiko uste ona gureak baino eskasagoak ez zirela izan, askoz ere handia-*-goak* baino. Haiek hasi eta lortutakoa indartzea eta aurrera eramatea da gure beharra.

A.B.Z.

PRESENTE Y FUTURO DE LA BOLSA DE BILBAO**PRESENT ET FUTUR DE LA BOURSE DE BILBAO**

El autor examina de forma previa, los diferentes aspectos que configuran el mundo financiero de la Comunidad Autónoma del País Vasco, como son:

- 1.- *La Cámara de Compensación Bancaria.*
- 2.- *La política de emisiones de Deuda Pública del Gobierno Vasco.*
- 3.- *Fusiones de las Cajas de Ahorros.*
- 4.- *La S.G.R. de Euskadi.*

Pasa a continuación a examinar el hoy y el mañana de la Bolsa de Bilbao a la luz de la nueva Ley del Mercado de Valores, analizando las sinergias positivas que pueden derivarse de la misma y especialmente de la interconexión informática de todos los Mercados del Estado Español, así como de los efectos de apoyo de las Entidades Financieras ubicadas en el País Vasco.

Las ayudas del Gobierno Vasco deben de impulsar la situación, sin asumir el claro protagonismo y responsabilidad que corresponde a la iniciativa privada.

L'auteur examine au préalable, les différents aspects du monde financier de la Communauté Autonome du Pays Basque, tels que:

- 1.- *La Chambre de Compensation Bancaire.*
- 2.- *La politique d'émission de la Dette Publique du Gouvernement Basque.*
- 3.- *Les fusions des Caisses d'Epargne.*
- 4.- *La S.G.R. d'Euskadi.*

On passe ensuite à l'examen du présent et futur de la Bourse de Bilbao dans le contexte de la nouvelle Loi du Marché des Valeurs, en analysant les synergies positives qui peuvent dériver de celle-ci et spécialement de l'interconnexion informatique de tous les Marchés de l'Etat Espagnol, ainsi que les effets de l'aide des Entités Financières situées au Pays Basque.

L'aide monétaire du Gouvernement Basque doit inciter la situation sans en assumer le clair protagonisme et la responsabilité qui correspond à l'initiative privée.